Juryrapport

Griffels en Penselen 2026

CPNB

Wie leest heeft een goed verhaal

Een boek voor iedereen

Wat betekenen boeken? Dit jaar geven zowel de Griffel- als de Penseeljury daar hun eigen antwoord op en tonen zij met deze bekroningen de kracht van het kinderboek. Van poëzie die tegelijk licht en raak is, tot prentenboeken die duisternis omarmen. Van informatieve boeken die de koloniale geschiedenis tastbaar maken, tot romans die vragen stellen zonder antwoorden op te dringen. Ieder boek opent op zijn eigen(wijze) manier een deur naar de wereld en naar jezelf.

Juist op jonge leeftijd zijn boeken van onschatbare waarde. Ze helpen kinderen de wereld te begrijpen, bieden woorden voor wat ze voelen. Wie als kind leert genieten van lezen, draagt dat voor de rest van het leven met zich mee. De Griffels en Penselen spelen daarin een belangrijke rol. Ze zijn een wegwijzer voor (groot)ouders, leerkrachten, bibliothecarissen en boekhandelaren die kinderen willen verbinden met het juiste boek op het juiste moment. Lezen verrijkt mens en maatschappij. En dat is precies wat deze bekroonde boeken bewijzen.

De Griffeljury las ruim tweehonderdvijftig titels en constateert met genoegen dat de jeugdliteratuur levendig en divers is. De Penseeljury beoordeelde meer dan tweehonderd kinderboeken en roemt de esthetische rijkdom. Beide jury's benadrukken dit jaar de artistieke durf van de makers en de moed om ook complexe thema's aan te gaan.

Grote dank en waardering gaat uit naar beide jury's, die met deskundigheid en toewijding tot deze zorgvuldige selectie zijn gekomen. En ook naar alle schrijvers, illustratoren, vertalers, redacteuren, vormgevers en uitgevers die samen deze indrukwekkende boeken hebben gemaakt.

Zoals deze bijzondere selectie toont: er is een boek voor iedereen.

Met trots presenteren wij de bekroningen voor 2026.

Caroline Reeders, directeur-bestuurder ad interim, Stichting CPNB, juni 2026

Inhoud

Juryrapport Griffels 2026	3	*Juryrapport Penselen 2026*	19
Voorwoord	5	Voorwoord	21
Gouden Griffel	6	Gouden Penseel	22
Zilveren Griffels	7	Zilveren Penselen	23

Juryrapport Griffels 2026

De Griffeljury 2026, bestaand uit:

Tako Rietveld (voorzitter), Aisha Plein, Astrid Goedknegt, Inge Roos, Mischa Blok, Rick Teseling en Sarita Bajnath

heeft de volgende boeken voorgedragen ter bekroning met een Zilveren Griffel.
Stichting CPNB heeft deze voordracht overgenomen.

Gouden Griffel

Categorie Vanaf zes jaar

Maantje verhuist de zee
Sjoerd Kuyper
Uitgeverij Hoogland & Van Klaveren

Waarom Anansi de oceaan overstak
Henna Goudzand Nahar
Em. Querido's Uitgeverij

Zilveren Griffels

Categorie Informatief
De Kat
Floortje Zwigtman
Pelckmans Uitgevers

Categorie Poëzie
Ben je vergeten dat babygeitjes bestaan?
Pim Lammers
Em. Querido's Uitgeverij

Plassen op schrikdraad
Simon van der Geest
Em. Querido's Uitgeverij

Categorie Tot zes jaar
Spot
Suzanne Weterings
Em. Querido's Uitgeverij

Categorie Vanaf zes jaar
Ik ben Guus
Anke Kranendonk
Em. Querido's Uitgeverij

Categorie Negen tot twaalf jaar
Kiezel
Bouwien Jansen
Luitingh-Sijthoff

Krekel
Annet Schaap
Em. Querido's Uitgeverij

Mijn broer is een baas
Jenny Jägerfeld
Ploegsma

Categorie Twaalf tot vijftien jaar
Albatros
Yorick Goldewijk
Ploegsma

Properzia
Jean-Claude van Rijckeghem
Em. Querido's Uitgeverij

Voorwoord

Kinderboeken zijn niet alleen voor kinderen. Goede jeugdliteratuur raakt iedereen. Een kinderboek zegt iets wezenlijks over mens-zijn, over samenleven, over hoop, verlies, moed en verwondering. Juist in jeugdliteratuur worden grote thema's vaak puur, eerlijk en zonder omwegen verteld. Dat maakt het lezen ervan niet alleen waardevol voor jonge lezers, maar voor iedereen.

Bijna tweehonderdvijftig boeken lagen er dit jaar op onze leestafels. Tweehonderdvijftig uitnodigingen om andere werelden binnen te stappen, nieuwe stemmen te horen en ons te laten verrassen. De jury besprak elk boek met zorg en belichtte het vanuit onze verschillende perspectieven, expertises en achtergronden. Meer dan eens zorgde dit ervoor dat we een inzending nog een keer lazen, met een andere bril. Een half jaar lang hebben we met elkaar gesproken, gediscussieerd, gelezen, herlezen en vergaderd om met trots tot deze lijst te komen: de Griffelwinnaars van 2026.

De jury is zeer te spreken over de levendigheid en diversiteit van de jeugdliteratuur. Er zijn boeken bij die ontroeren, boeken die laten lachen, boeken die spanning brengen en boeken die moeilijke onderwerpen invoelbaar maken, voor jong én oud. We lazen poëzie die lichtvoetig én raak is, avonturenverhalen vol verbeelding, informatieve boeken die nieuwsgierigheid aanwakkeren en verhalen die kinderen serieus nemen in alles wat hen bezighoudt. Ook zagen we prachtige en noodzakelijke boeken over de koloniale geschiedenis van Nederland, diversiteit, inclusiviteit en andere thema's die om aandacht, gesprek en inzicht vragen. Onder de winnaars dit jaar bevinden zich honden, katten, vogels, bazen, een spin en zeeën vol inspiratie.

De jury spreekt grote waardering uit voor iedereen die aan deze boeken heeft gewerkt: schrijvers, vertalers, vormgevers, redacteuren, illustratoren en uitgevers. Dankzij hun toewijding ontstaat elk jaar opnieuw een indrukwekkend aanbod aan boeken dat kinderen inspireert, uitdaagt, troost en laat groeien. Daar mogen en moeten we allemaal enorm trots op zijn. Een goed jeugdboek verrijkt elke lezer en kleurt de wereld een beetje mooier.

De Griffeljury 2026
Tako Rietveld (voorzitter), Aisha Plein, Astrid Goedknegt, Inge Roos, Mischa Blok, Rick Teseling en Sarita Bajnath.

Gouden Griffel

Categorie Vanaf zes jaar

Maantje verhuist de zee

Auteur: Sjoerd Kuyper
Illustrator: Sanne te Loo
Uitgever: Uitgeverij Hoogland & Van Klaveren

Liefde, afscheid en familie worden in dit warme en veelzijdige verhaal op indrukwekkende wijze met elkaar verweven. *Maantje verhuist de zee* ontroert zonder zwaar te worden en raakt door de combinatie van lichtheid, humor en emotionele diepgang.

Dit boek blinkt uit door de toegankelijke en sprankelende vertelvorm. Als rode draad loopt een natuurlijke humor door het verhaal, terwijl er tegelijk ruimte ontstaat voor rouw en afscheid wanneer de oma van de ondeugende Maantje overlijdt. Zonder nadruk wordt verdriet verweven met het dagelijks leven, waardoor het invoelbaar blijft voor jonge lezers. Sjoerd Kuyper laat hier waar literair vakmanschap zien. Met zijn brutale schrijfstijl en inzicht in kinderlogica blijft niets onbesproken, terwijl tegelijkertijd de warmte en liefde ervan af stralen.

'Een week geleden is oma verhuisd. Eerst woonde ze in de wereld, nu woont ze in mijn hoofd. Ze zwom graag in zee. Dus nu verhuis ik de zee naar mijn hoofd, dan kan ze daar ook zwemmen.'

Bijzonder sterk is de gelaagdheid van het verhaal. Maantje schrijft voor haar oma, waardoor een verhaal in een verhaal ontstaat en verbeelding en taal een betekenisvolle rol krijgen. De schrijfstijl is soepel, levendig en beeldend, met humor die blijft sprankelen. *Maantje verhuist de zee* is een kleurrijk en ontroerend boek dat grote thema's dichtbij brengt.

De jury kent *Maantje verhuist de zee* de Gouden Griffel toe omdat het alles in zich verenigt waar een uitzonderlijk literair kinderboek aan moet voldoen. Literaire kwaliteit, humor, warmte, creativiteit en verbeeldingskracht komen samen in een verhaal dat kinderen volledig serieus neemt. Sjoerd Kuyper houdt grote thema's klein en menselijk, waardoor ze des te harder binnenkomen. Samen met de sfeervolle illustraties ontstaat een rijk verhaal dat hoofd, hart en verbeelding raakt. Een zeldzame combinatie die van *Maantje verhuist de zee* een onvergetelijk boek maakt voor lezers van alle leeftijden.

Zilveren Griffel

Categorie Informatief

De Kat

Auteur: Floortje Zwigtman
Illustrator: Andrea Kruis
Uitgever: Pelckmans Uitgevers

Dit sprankelend geschreven, informatieve boek weet een vertrouwd onderwerp verrassend nieuw leven in te blazen. Er zijn tientallen informatieve jeugdboeken over de kat verschenen, maar *De Kat* onderscheidt zich direct door rijke taal, speelse invalshoeken en een aanstekelijke verteltoon. Toegankelijk, aantrekkelijk en met zichtbaar plezier gemaakt. Van de katten in het oude Egypte, tot 'altijd-op-je-pootjes-terechtkomen' en kattentaal; wie eenmaal begint met het lezen van *De Kat* wil niet meer stoppen. Floortje Zwigtman brengt haar literaire kracht overtuigend naar non-fictie, wat resulteert in een informatief boek dat leest als een verhaal.

'In de korte cursus kattentaal, ging het vooral om lichaamstaal. De overbekende katse miauw kwam niet aan bod. Dat heeft een reden. Wilde katten onder elkaar miauwen namelijk maar zelden. Katten zijn gaan miauwen om met mensen te kunnen praten.'

De kwaliteit van het boek zit in de manier waarop informatie wordt aangeboden. Feiten worden helder gepresenteerd en altijd in een vorm die nieuwsgierig maakt en de lezer verder trekt. Daardoor is het niet alleen een boek om iets van te leren, maar ook echt een boek om in te lezen en steeds opnieuw open te slaan. Het boek laat zien dat non-fictie ook literaire kwaliteit kan hebben. Zowel inhoud, stijl, ordening en toon maken indruk. *De kat* bewijst dat een alledaags onderwerp, in handen van een sterke maker, kan uitgroeien tot een indrukwekkende uitgave die kennis en leesplezier moeiteloos samenbrengt.

Zilveren Griffel

Categorie Poëzie

Ben je vergeten dat babygeitjes bestaan?

Auteur: Pim Lammers

Illustrator: Nadia Meezen

Uitgever: Em. Querido's Uitgeverij

Deze verrassende, veelzeggende dichtbundel laat zien hoe krachtig poëzie voor kinderen kan zijn. *Ben je vergeten dat babygeitjes bestaan*? bevat gedichten die ontroeren, verrassen, aan het lachen maken en uitnodigen tot gesprek. De veelzijdigheid maakt deze bundel zo sterk: licht en speels waar het kan, gevoelig en betekenisvol waar het moet.

De poëzie is toegankelijk en trefzeker. Veel gedichten sluiten direct aan bij de belevingswereld van kinderen en vangen alledaagse gevoelens en situaties op een frisse manier. Zoals het gedicht *Een grote gans*, waarin een jongen tijdens de vakantie mijmert bij een vijver met ganzen.

'Aan de ene kant van de plas zwemmen er een stuk of acht, gezellig met z'n allen. Aan de andere kant zwemt er één, helemaal alleen, ver bij de groep vandaan. En ineens denk ik, met een beetje buikpijn, aan de pauzes op het plein. En aan Levi, die ver bij onze groep vandaan zijn boterhammen eet.'

De gedichten bevatten vaak een onverwachte wending, waardoor er ineens meer aan de hand blijkt te zijn dan je eerst dacht. Het spel met verwachting en verrassing tilt de bundel naar een geheel eigen level.

Pim Lammers legt een warmte in zijn gedichten die de lezer de vele gedaanten van liefde laat ervaren. De teksten bieden een prachtig uitgangspunt voor gesprekken over pesten, buitensluiten, verlies of troost. Daardoor is dit een bundel waarin veel te ontdekken valt, voor verschillende leeftijden en in verschillende situaties. Met meer dan vijftig gedichten blijft het niveau opvallend hoog. Dat zoveel teksten binnen één bundel indruk maken, getuigt van groot vakmanschap.

Zilveren Griffel

Categorie Poëzie

Plassen op schrikdraad

Auteur: Simon van der Geest

Illustrator: Karst-Janneke Rogaar

Uitgever: Em. Querido's Uitgeverij

Avontuurlijke gedichten vanuit het perspectief van kinderen zetten in deze energieke en eigenzinnige dichtbundel lezers van elke leeftijd aan het denken. *Plassen op schrikdraad* zit vol verrassende invalshoeken, humor en plezierige ironie. De gedichten zijn grappig, soms absurd en lekker dwars.

'Mijn goal was mooi, mijn juich maar kort. Rinkeldekinkel, glasgerinkel.'

De jury waardeert de bundel om de uitgesproken literaire kwaliteit. Schrijver Simon van der Geest laat met zijn vakmanschap het hart van deze bundel kloppen. Hij speelt met woorden, klanken en ritme, waardoor gedichten ontstaan die prettig klinken en direct nieuwsgierig maken. Achter de losse, luchtige toon schuilt een zorgvuldige vormbeheersing. Onder de humor en gekte liggen scherpe observaties en slimme vondsten verscholen.

Op eigenzinnige wijze schrijft van der Geest in deze bundel over lef en durf hebben. Soms moet je jezelf uitdagen en daar komt bijna altijd een beetje angst bij kijken. Een bijzondere dichtbundel die uitblinkt in gelaagdheid en eigenheid, waarin zowel jonge als volwassen lezers kunnen genieten van poëzie. Daardoor blijft de bundel niet hangen in alleen plezier, maar krijgt hij ook inhoudelijke zeggingskracht. De prachtige illustraties van Karst-Janneke Rogaar geven in alle opzichten kleur.

Zilveren Griffel

Categorie Tot zes jaar

Spot

Auteur: Suzanne Weterings
Illustrator: Fleur van der Weel
Uitgever: Em. Querido's Uitgeverij

De liefde tussen kind en huisdier spat bij *Spot* van de pagina's af. *Spot* is een sympathiek, lichtvoetig en warm boek vol gedichten over viervoeters, dat met ogenschijnlijke eenvoud veel weet te bereiken. Elke bladzijde tovert een glimlach op het gezicht doordat de band tussen kind en dier zo herkenbaar en oprecht wordt neergezet. Het boek is prachtig geïllustreerd en vormgegeven, waardoor jonge kinderen worden uitgenodigd zelf te lezen en ontdekken.

'Ik weet, dat jij weet, wat mag en wat niet. Want je doet wat niet mag, als niemand het ziet.'

Bijzonder sterk is het vertelperspectief. Het verhaal schakelt speels tussen kind en hond, waardoor alledaagse situaties ineens een verrassende en humorvolle lading krijgen. De vertelstijl vanuit het perspectief van de hond is origineel en erg geestig voor de leeftijdsgroep. Het geeft het boek vaart, charme en een eigen stem. De taal is vlot en muzikaal, met rijm dat natuurlijk aanvoelt en nergens geforceerd klinkt. *Spot* is een slimme titel die warmte, humor en taalgevoel treffend samenbrengt voor het jonge kind. Spot on!

Zilveren Griffel

Categorie Vanaf zes jaar

Ik ben Guus

Auteur: Anke Kranendonk
Illustrator: Marijke Klompmaker
Uitgever: Em. Querido's Uitgeverij

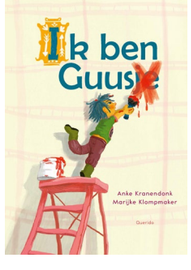

Dit speelse, grappige en toegankelijke verhaal sluit naadloos aan bij de belevingswereld van jonge lezers. *Ik ben Guus* vertelt op lichte en herkenbare wijze over een kind dat wil laten zien dat ze meer is dan 'de kleinste'. Een verlangen dat veel kinderen direct begrijpen.

'Ik ben Guusje. Daar begint het al mee. GuusJE. Ik ben geen -je. Ik ben Guus.'

Ik ben Guus is een verhaal voor beginnende lezers dat alles in zich heeft wat een boek voor deze leeftijdscategorie moet hebben. Schrijven voor deze leeftijd is een talent dat niet iedereen beheerst. Anke Kranendonk laat zien dat ze kinderen in de leeftijdsgroep van zes tot negen jaar serieus neemt met haar vrolijke en speelse manier van schrijven. Ze componeert een vernuftig verhaal dat de liefde voor lezen aanwakkert. Prachtige illustraties en vormgeving zorgen ervoor dat het boek voor de doelgroep aantrekkelijk is om zelf te gaan lezen.

Wat het boek extra bijzonder maakt, is het originele boek-in-boekconcept. Dat geeft het verhaal een speelse extra laag en prikkelt de fantasie. Daarnaast wordt gewerkt met sprookjesachtige elementen en bekende motieven, die op een eigen manier worden ingezet en verwachtingen doorbreken. Hierdoor voelt het verhaal tegelijk vertrouwd en verrassend. De toon is licht, vlot en toegankelijk, met genoeg humor en vaart om jonge lezers geboeid te houden. Het boek kiest niet voor grote dramatiek, maar voor kleine momenten waarin Guus steeds meer haar plek opeist. *Ik ben Guus* is een origineel boek dat met ogenschijnlijk eenvoudige middelen iets wezenlijks vertelt over groeien, gezien worden en jezelf durven te laten gelden.

Zilveren Griffel

Categorie Vanaf zes jaar

Waarom Anansi de oceaan overstak

Auteur: Henna Goudzand Nahar
Illustrator: Jeska Verstegen
Uitgever: Em. Querido's Uitgeverij

Dit zorgvuldig opgebouwde verhaal maakt het slavernijverleden invoelbaar voor jonge lezers. *Waarom Anansi de oceaan overstak* behandelt een zwaar en historisch beladen onderwerp met grote zorgvuldigheid. Zonder het verhaal te versimpelen of verzachten, behoudt het boek literaire kwaliteit. Anansi de spin is al eeuwenlang de hoofdpersoon in West-Afrikaanse, Surinaamse en Caribische sprookjes die generaties lang worden doorgegeven. Van alle bestaande Anansi-boeken en verhalen onderscheidt deze versie zich door een noodzakelijke geschiedenis toegankelijk te maken voor kinderen.

'Hebben jullie die karavaan met mensen soms niet gezien?' vroeg Anansi verbaasd. De dieren zuchtten. Natuurlijk hadden zij die ook langs zien komen. 'Ik wil hier nooit meer aan herinnerd worden,' zei Tijger en hij rilde over zijn hele lijf. 'Het was afschuwelijk!' riep Chimpansee en hij balde zijn vuisten. En zo werd er nog veel meer gezegd. Maar even later draaiden alle dieren zich om. Ze gingen weer verder met waar ze mee bezig waren.'

Henna Goudzand Nahar verweeft historische werkelijkheid en verteltraditie op fantastische wijze met elkaar. Door het verhaal van de ondeugende Anansi als dragend motief te gebruiken wordt getoond hoe verhalen kunnen reizen en troost kunnen bieden onder de zwaarste omstandigheden. Het boek onderstreept niet alleen het belang van kennis over het verleden, maar ook van verhalen die generaties lang blijven voortleven. Het boek maakt ruimte voor pijn en onrecht, maar ook voor veerkracht, verbondenheid en culturele kracht. *Waarom Anansi de oceaan overstak* is een betekenisvolle en indrukwekkende titel die geschiedenis dichtbij brengt en laat zien hoe essentieel het is dat deze verhalen verteld blijven worden.

Zilveren Griffel

Categorie Negen tot twaalf jaar

Kiezel

Auteur: Bouwien Jansen
Illustrator: Sanne te Loo
Uitgever: Luitingh-Sijthoff

Dit prachtig opgebouwde en fantasierijke debuut weet spanning, avontuur en emotionele diepgang overtuigend te verbinden. *Kiezel* pakt de lezer vanaf de eerste pagina met een geheimzinnige sfeer, een sterke spanningsboog en een wereld die tegelijk herkenbaar en mysterieus aanvoelt.

De knappe combinatie van verbeelding en menselijkheid tillen dit boek naar een herkenbare en eigen wereld. De personages zijn ontwapenend en invoelbaar, waardoor je hen onmiddellijk in het hart sluit. Hun ontwikkeling wordt natuurlijk en geloofwaardig neergezet, terwijl thema's als erbij horen, identiteit, inclusiviteit en ruimte maken voor de ander subtiel door het verhaal heen lopen. Ook als je in een rolstoel zit, kamp je met deze problemen. Deze kwetsbaarheid geeft het boek extra zeggingskracht, zonder dat het zwaar wordt.

'Gefeliciteerd met je Kiezel. Uit onze administratie is gebleken dat je last hebt van een gat en dus in aanmerking komt voor ondersteuning vanuit onze fabriek. Bewaar je Kiezel goed en houd hem altijd dicht bij je in de buurt. Deel hem met niemand!'

Bouwien Jansen raakt de lezer met haar toegankelijke stijl en sterke compositie. *Kiezel* leest vlot, blijft verrassen en houdt de aandacht vast tot het einde. Jongere lezers zullen zich verliezen in het avontuur en het mysterie, terwijl oudere lezers ook de diepere betekenis herkennen. *Kiezel* is een onderscheidend debuut dat laat zien hoe warm, spannend en meeslepend een goed verhaal kan zijn. De jury gunt iedereen een eigen *Kiezel*.

Zilveren Griffel

Categorie Negen tot twaalf jaar

Krekel

Auteur: Annet Schaap
Illustraties: Annet Schaap
Uitgever: Em. Querido's Uitgeverij

Krekel roept een volledig eigen wereld op: zilt, donker, sprookjesachtig en rauw. De taal is zintuiglijk en precies. Je ruikt de zee, voelt de wind en hoort het leven op de kades. Het boek onderscheidt zich door uitgesproken schrijverschap en artistieke ambitie.

'Van buiten was er niets te zien, je was nog maar het allerkleinste ritseltje van binnen. Een krekeltje, zei Eliza en zo hebben we je genoemd, toen niemand nog van je wist, alleen wij tweeën.'

De kracht van het boek ligt niet alleen in de sfeer, maar ook in de ontwikkeling van de hoofdpersoon. De geboorte van Krekel brengt heel wat teweeg. Door de ogen van zijn stoere zus ontdekt de lezer alle familiegeheimen en gaat mee op avontuur.

Annet Schaap creëert extra diepte door de littekens, verlangens en worstelingen van de personages levendig te beschrijven. Niemand is eenvoudig of eendimensionaal. Het maakt alle spelers in dit boek heel erg menselijk.

Krekel is geen gemakkelijk boek en vraagt aandacht van de lezer. Het verhaal ontvouwt zich langzaam, kiest niet voor snelle effecten en geeft zich hoofdstuk voor hoofdstuk prijs. Er ontstaat een beeldend verhaal over verlies, moed, verlangen en bevrijding dat blijft nazinderen. Voor de lezer die zich eraan overgeeft, is *Krekel* een indrukwekkend en compromisloos boek dat laat zien hoe ver jeugdliteratuur stilistisch kan reiken.

Zilveren Griffel

Categorie Negen tot twaalf jaar

Mijn broer is een baas

Auteur: Jenny Jägerfeld
Vertaler: Mijke Hadewey van Leersum
Uitgever: Ploegsma

Met opvallende vanzelfsprekendheid behandelt dit integere en toegankelijke verhaal over identiteit en vriendschap een actueel en gevoelig onderwerp. Op de skatebaan ontmoet de elfjarige Mats de stoere Kilian. Ze worden beste vrienden. Mats is blij en tegelijkertijd bang dat zijn grootste geheim uitkomt. *Mijn broer is een baas* kiest niet voor grote dramatiek of uitleg, maar vindt juist kracht in eenvoud en directheid. Het is een betekenisvol boek voor een leeftijdsgroep waarin nog weinig verhalen over dit thema beschikbaar zijn.

'Wat valt er nu helemaal te vertellen? Ik ben wie ik ben. Weet je wat pas écht een leugen was geweest? Als ik had gezegd dat ik een meisje was.'

Vanuit een helder, herkenbaar personage schetst de Zweedse schrijver Jenny Jägerfeld een situatie die voor sommige lezers nieuw kan zijn, maar direct invoelbaar wordt gemaakt. Het verhaal draait niet zozeer om identiteit als probleem, maar om hoe de omgeving reageert, inclusief de ouders. Zo ontstaat een nuchtere toon waarin acceptatie, vriendschap en loyaliteit centraal staan. Het boek is knap vertaald en maakt indruk door de soepele stijl en toegankelijkheid. De taal is direct en meeslepend zonder zwaar sentiment, waardoor het verhaal gemakkelijk leest en blijft hangen.

Mijn broer is een baas opent perspectieven, nodigt uit tot gesprek en laat zien hoe literatuur op een vanzelfsprekende manier kan bijdragen aan begrip en herkenning. Een belangrijk boek van grote maatschappelijke betekenis.

Zilveren Griffel

Categorie Twaalf tot vijftien jaar

Albatros

Auteur: Yorick Goldewijk
Illustrator: Martijn van der Linden
Uitgever: Ploegsma

Dit fantasierijke en indringende verhaal weet persoonlijke ervaringen te verbinden met grotere maatschappelijke thema's. *Albatros* maakt daarmee diepe indruk. Het boek nodigt de lezer uit na te denken over vrijheid, over verbondenheid en de vraag hoe je je verhoudt tot de wereld om je heen. De jury prijst vooral de rijkdom van de taal: zorgvuldig geschreven, trefzeker en met zichtbaar oog voor ritme en nuance. Elk woord lijkt bewust gekozen en volledig in dienst te staan van het verhaal. Een kunst die Yorick Goldewijk als geen ander beheerst. Dat is meteen duidelijk bij de eerste zinnen.

'Soms word je wakker en weet je meteen dat er iets niet goed is. Je weet niet hoe je het weet, maar je weet het, zo zeker als de zon die door je raam naar binnen schijnt.'

Vanuit het persoonlijke verhaal van Abel ontvouwt zich een avontuur waarin het 'vijandige noorden' langzaam een gezicht krijgt. Het verhaal laat voelen hoe levens met elkaar verweven zijn en hoe het verleden doorwerkt in het heden. Thema's als identiteit, verwachtingen en de invloed van je omgeving worden vanzelfsprekend verteld, zonder dat het uitleggerig of zwaar wordt.

Wat *Albatros* bijzonder maakt, is dat het vragen stelt zonder antwoorden op te dringen. Het laat ruimte voor interpretatie en blijft daardoor lang nazinderen. De personages zijn menselijk en invoelbaar in hun twijfels en verlangens, terwijl de symboliek van de titel extra diepte geeft aan het geheel. *Albatros* is een roman die raakt en perspectief biedt. Een boek dat laat zien hoe literatuur een venster kan openen naar andere werelden en naar jezelf. Een sterk en veelzijdig verhaal dat uitnodigt tot gesprek en reflectie.

Zilveren Griffel

Categorie Twaalf tot vijftien jaar

Properzia

Auteur: Jean-Claude van Rijckeghem
Uitgever: Em. Querido's Uitgeverij

Doorzettingsvermogen, talent en identiteit zijn in deze sterke jeugdroman overtuigend met elkaar verweven. De lezer ruikt de Renaissance in Italië door de neus van de vijftienjarige Properzia. Zij groeit uit tot een van de eerste vrouwelijke beeldhouwers.

'Roddels zijn als rode pepers. Ze geven smaak aan het leven. In de hele stad gonsde het van de geruchten over de notarisdochter die was verdronken in het Kanaal van de Molenaars en weer was verrezen.'

Properzia brengt geschiedenis tot leven en doet dat op een manier die direct meeslepend en toegankelijk is. Jean-Claude van Rijckeghem maakt een verleden zichtbaar zonder stoffig of schools te worden. De geschiedenis voelt levend, urgent en dichtbij. De lezer beleeft twijfels, frustraties en ambities van de hoofdpersoon van binnenuit, waardoor haar strijd om erkenning direct invoelbaar wordt. Dat dit personage gebaseerd is op een werkelijk bestaand historisch figuur geeft het boek extra gewicht. Thema's als ongelijkheid, kansen pakken en ruimte innemen worden subtiel verweven in het verhaal, zonder dat het boek moralistisch wordt. Hierdoor spreekt het ook lezers in 2026 aan.

De combinatie van literaire kwaliteit en leesplezier is ijzersterk. De taal is zorgvuldig en beeldend, de setting sfeervol uitgewerkt en het verhaal leest vlot. Grote thema's worden empathisch en klein gehouden, waardoor ze des te harder binnenkomen bij alle lezers vanaf twaalf jaar. *Properzia* is een inspirerende en verrassend actuele roman die laat zien hoe krachtig jeugdliteratuur kan zijn wanneer schrijfkunst, geschiedenis en verbeelding samenkomen.

Juryrapport Penselen 2026

De Penseeljury 2026, bestaand uit:

Emilie Sitzia (voorzitter), Miriam Bestebreurtje, Müzeyyen Çolak-Uysal, William Remmers en Maud van Suylen

heeft de volgende boeken voorgedragen ter bekroning met een Zilveren Penseel.
Stichting CPNB heeft deze voordracht overgenomen.

Gouden Penseel

Categorie Prentenboeken

Lucy en Donker
Karst-Janneke Rogaar
Em. Querido's Uitgeverij

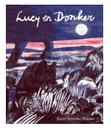

Aelin
Mark Janssen
Lemniscaat

Zilveren Penselen

Categorie Geïllustreerde kinderboeken

Ben je vergeten dat babygeitjes bestaan?
Nadia Meezen
Em. Querido's Uitgeverij

Wereldreis voor het slapengaan
Yule Hermans
Pelckmans Uitgevers

Categorie Geïllustreerde jeugdboeken

Wie stout is…
Linde Faas
Lemniscaat

Categorie Informatieve kinderboeken

Een tuintje op je buik
Anke Kuhl
Gottmer

Het begon met peper
Dido Drachman
Gottmer

Categorie Prentenboeken

Kiki & ik
Leo Timmers
Em. Querido's Uitgeverij

Voorwoord

Dit jaar beoordeelde de jury meer dan tweehonderd kinderboeken die in 2025 zijn uitgegeven. De rijkdom en diversiteit binnen het hedendaagse illustratieveld hebben opnieuw diepe indruk op ons gemaakt. Bijzonder opvallend was de esthetische kwaliteit en de grote verscheidenheid aan stijlen en artistieke visies. De gedurfde, vaak verrassende benaderingen maakten de selectie tot een uitdagende, maar inspirerende taak.

Esthetiek en verbinding met de werkelijkheid
Bij de beoordeling hielden we ons aan de vaste criteria van sociale, cognitieve en esthetische waarde. Dit jaar viel ons vooral op hoe sterk het esthetische aspect juist verankerd was in de werkelijkheid. In plaats van de lezer/kijker een ontsnapping te bieden, kenmerkten de boeken zich door contextuele relevantie en een hernieuwd contact met de werkelijkheid. Dit bracht ons terug naar de oorsprong van kinderboekillustraties, zoals het baanbrekende *Orbis Sensualium Pictus* (1658) van Jan Amos Comenius. Dit werk gebruikte illustraties als verbinder met de echte wereld. Met op de ene pagina woorden en op de andere een combinatie van illustratie en woorden, werd de lezer een deur naar de wereld om ons heen geboden. Dit is een benadering die veel van de geselecteerde boeken op een geheel eigen, vaak verrassende wijze voortzetten.

Complexe thema's en artistieke durf
De boeken die dit jaar onze aandacht trokken, behandelden moedig complexe thema's, zoals koloniale geschiedenis, de dood, volksverhalen, individualiteit en duisternis. Ze toonden het atmosferische vermogen en de emotionele impact van illustraties en combineerden artistieke durf met een sterke betrokkenheid bij de wereld. De selectie omvat werken die zich kenmerken door humor, verrassing, overrompelende esthetiek en een precisie die doet denken aan de traditie van voorgangers als Dada-kunstenaar Hannah Höch met haar *Picture Book* (1945). Zoals zij, eisen ook vandaag illustratoren met veel zelfvertrouwen een plek op voor boekillustraties als platforms van artistiek experiment en visuele auteursonafhankelijkheid.

Een rijke en geïnspireerde selectie
Het juryproces werd gekenmerkt door verrassende keuzes en diepgaande gesprekken over de kwaliteit en artistieke waarde van de inzendingen. Onze uiteindelijke selectie is het resultaat van deze rijke uitwisseling, en we hopen dat deze boeken een breed publiek zullen inspireren en raken.

De Penseeljury 2026
Emilie Sitzia (voorzitter), Miriam Bestebreurtje, Müzeyyen Çolak-Uysal, William Remmers, Maud van Suylen

Gouden Penseel

Categorie Prentenboeken

Lucy en Donker

Illustrator: Karst-Janneke Rogaar
Auteur: Karst-Janneke Rogaar
Uitgever: Em. Querido's Uitgeverij

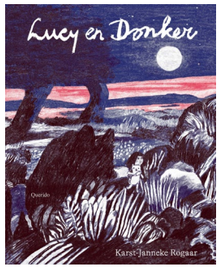

Het moment waarop de avond valt – en ouders hun kinderen vaak voor het slapengaan nog voorlezen – nadert de duisternis. In *Lucy en Donker* heeft deze duisternis een stem gekregen. Lucy wordt midden in de nacht wakker, als Donker aanwezig is en in de prachtige illustraties van Karst-Janneke Rogaar alle ruimte heeft gekregen. Van de schemering, tot het holst van de nacht en de dageraad; Rogaar zet de tekeningen in houtskool op en heeft ze vervolgens na het inscannen subtiel van kleurbalans veranderd. Zo vangen de illustraties op iedere bladzijde een andere sfeer en daarmee is het boek eigenlijk heel kleurrijk: het kille grijs, een gele, warme gloed van een lampje, het blauw dat versterkt wordt door de maan en het paars aan de hemel door het ochtendgloren.

Het is niet alleen de sfeer en setting van het verhaal die op esthetische wijze enorm de aandacht krijgt van Rogaar. Ze maakt de wereld van Lucy ook toegankelijk en herkenbaar voor kinderen: van blote voetjes, tekeningen aan de muur tot een zandkasteel op het strand. In deze lieve wereld passeren ook allerlei kinderlijke angsten de revue, zoals schaduwen, een bosrand en spannende geluiden. Maar in tegenstelling tot de vele boeken over bang zijn in het donker, waarin meestal (uiteindelijk aardige) monsters en beestjes figureren, neemt *Lucy en Donker* op inventieve beeldende wijze die spanning weg en gaandeweg stappen een dappere Lucy en haar metgezel Watje, de knuffelbeer, samen met Donker door de nacht.

Met *Lucy en Donker* geeft Karst-Janneke Rogaar alle ruimte aan haar zo eigen esthetiek die maakt dat de nacht en Donker kunnen worden omarmd. De verschillende verschijningsvormen van Donker – en haar samenspel met licht – zijn met een enorme gelaagdheid en aandacht voor tonaliteit weergegeven. Het boek is een onderdompeling in een wereld van multisensorische suggesties, die ons uitnodigt om de ongrijpbare omvang van de nacht te voelen. Het beperkte kleurenpalet en de subtiele ruimte die beeldend aan de hoofdfiguren gegeven wordt, leveren een heel geconcentreerde kijkervaring op die op elke pagina de verbinding maakt tussen het beeld en de emoties. Het stelt de lezer in staat zich kwetsbaar op te stellen en geraakt te worden door de universele ervaring van een nachtelijke wandeling. In haar eerste prentenboek komen zowel de esthetiek als de vertelling van Karst-Janneke Rogaar bijzonder succesvol bij elkaar en wij zien uit naar haar volgende projecten.

Zilveren Penseel

Categorie Geïllustreerde kinderboeken

Ben je vergeten dat babygeitjes bestaan?

Illustrator: Nadia Meezen
Auteur: Pim Lammers
Uitgever: Em. Querido's Uitgeverij

In deze gedichtenbundel met de intrigerende titel *Ben je vergeten dat babygeitjes bestaan?* neemt Pim Lammers de lezer mee in klein en groot verdriet en klein en groot geluk van kinderen. De verwondering bij een vlinder die op je knie landt, krijgt evenveel aandacht als de ruzies van ouders of een eerste verliefdheid. Elk gedicht is een wereld op zich en draagt tegelijk ook bij aan een doorlopend verhaal.

De illustraties van Nadia Meezen doen dat ook. Ze staan naast- en om het gedicht heen, verbeelden de woorden maar vertellen ook zelfstandig een doorlopend verhaal. Nadia Meezen zet een tekenstijl in die met ingetogen kleuren en zachte toets de situaties en personages schetst, om ze vervolgens vanuit onverwachte perspectieven en met bravoure groots te laten oplichten. De prachtige gedichten van Pim Lammers geven Nadia Meezen de gelegenheid om te schitteren door met een heel eigen verbeelding de werelden op te roepen die in de tekst ontstaan. Twee gekleurde clips in jongenshaar vertellen zoveel, maar ook de vissen die tegen kinderbenen opkijken of de stiekeme blik tussen de fauteuils door om de leesclub van mama te bespieden.

Zilveren Penseel

Categorie Geïllustreerde kinderboeken

Wereldreis voor het slapengaan

Illustrator: Yule Hermans
Auteur: Yule Hermans
Uitgever: Pelckmans Uitgevers

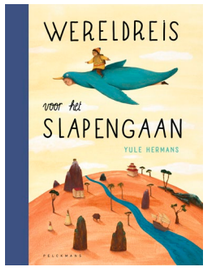

Yule Hermans schreef en illustreerde *Wereldreis voor het slapengaan* volledig zelf. In dit boek rijgt Yule Hermans verhalen van over de hele wereld aan elkaar met een raamvertelling waarin een klein jongetje op reis gaat om de boom te vinden waar hij ooit als perzikje uit gevallen is.

De illustraties staan groots en autonoom naast de verhalen. Ze verbeelden de mythische wezens en wonderbaarlijke gebeurtenissen die in volksverhalen vaak het ontstaan der dingen verklaren. De illustraties geven geen verklaring en lossen niets op, integendeel, ze versterken het (vaak magische) realisme van de verhalen waar elandhonden even normaal zijn als een witte tijger zo groot als het Himalayagebergte. Yule Hermans esthetiek is volstrekt eigen, niet behaagziek of poezelig, maar zelfs bij vlagen rauw, vervreemdend of wonderlijk anti-esthetisch.

Wereldreis voor het slapengaan is een boek dat helemaal Yule Hermans stem bevat, in tekst en beeld. Ze creëert daarmee een wereld die volksverhalen, sprookjes en sagen op een geheel eigen wijze vertellen en verbeelden. Vooral op esthetisch gebied voegt zij daarmee een bijzondere stem toe aan de wereld van kinderboeken.

Zilveren Penseel

Categorie Geïllustreerde jeugdboeken

Wie stout is...

Illustrator: Linde Faas
Auteur: Pieter Koolwijk
Uitgever: Lemniscaat

Linde Faas is al meer dan twintig jaar illustrator en haar werk werd eerder bekroond voor *Jij mag alles zijn* van Griet Op de Beeck. De penseeljury kent haar nu een Zilveren Penseel toe voor haar illustraties bij *Wie stout is...* van Pieter Koolwijk. Want niemand is beter bekend met het werk van Pieter Koolwijk dan Linde Faas. Samen maakten zij veertien boeken, waaronder het Gouden Griffel winnende *Gozert* en het Kinderboekenweekgeschenk *Schatpakkers*.

Wie stout is... omvat alles wat hun samenwerking zo bijzonder maakt, en meer. Sfeervolle, kleurrijke illustraties die precies de sfeer pakken die Koolwijk beschrijft, van een enkele vogel tot dubbele pagina's met vergezichten en angstaanjagende taferelen. Als het verhaal spannender wordt, voeren de illustraties je verder mee het donker in. Een langgerekte schaduw, de maan die net door de wolken heen schijnt, een vlucht raven bij zonsondergang. Zelfs de spetters lijken bewust in het verhaal gezet om je te herinneren aan het maakproces. Alsof woord en beeld samensmelten. Meer dan ooit vangt Faas de sfeer juist in de donkerte en daarmee lijkt zij haar eigen stem nog duidelijker te laten horen.

Zilveren Penseel

Categorie Geïllustreerde jeugdboeken

Aelin

Illustrator: Mark Janssen
Auteur: Arienne Bolt
Uitgever: Lemniscaat

Buitenaards is de wereld die Mark Janssen in *Aelin* vormgeeft niet. Toch? Hoewel het hoofdpersonage overtuigd is dat ze afkomstig is uit de ruimte, woont ze nu op een eiland en speelt het verhaal zich eveneens daar af. De tekeningen van Janssen bezitten een zekere abstractie en dromerigheid die Aelins mogelijke afkomst ergens anders uit het heelal als onderdeel van het verhaal ook visueel blijven ondersteunen en doorlopend aanschouwelijk maken.

Daar waar de personages hun plek in het landschap innemen, zijn het bovenal de weerselementen en krachten van de natuur die Janssen overtuigend weergeeft. De eindeloze wind vanuit zee, de veranderende luchten en de luwte; de protagonisten omarmen deze volop, met hun armen uitgestrekt en de wind in hun haar of dobberend op een surfboard. De opbouw van de landschapstekeningen – vooral de repeterende panoramische platen van het eiland en de vuurtoren – tonen de gebruikte techniek en de gelaagdheid van texturen en materialen.

Aelins realiteit en fantasie – en het spel daartussen – wordt door Janssen prachtig intact gehouden. De jury waardeert bovenal de rijkdom aan illustraties voor een boek in deze categorie, die de jonge, zelfstandige lezer door het verhaal heen trekken en motiveren door te lezen.

Zilveren Penseel

Categorie Informatieve kinderboeken

Een tuintje op je buik

Illustrator: Anke Kuhl
Auteur: Katharina von der Gathen
Uitgever: Gottmer

Hoe bijzonder en gedurfd is het voor een illustrator om zo'n intimiderend en gevoelig – en voor kinderen soms griezelig – onderwerp op zo'n warme en geestige manier vorm te geven. Het boek vertelt alles wat er over de dood te weten valt, en dan is een ontroerende tekening van een skelet met een slapende baby zo troostend. Maar de gevoelige illustraties worden tegelijkertijd moeiteloos afgewisseld met een strip vol (zwarte) humor, of een onsterfelijke kwal, en de veelheid aan soorten doodskisten in verschillende culturen.

De tekst van Von der Gathen is voor Anke Kuhl een eindeloze inspiratiebron: op elke pagina vraag je je af wat er nu weer gaat komen. Kuhls stijl is cartoonesk zonder ooit spottend te worden en weet precies de emoties te vangen die bij het onderwerp horen. En dat is razend knap. De vormgeving van het boek maakt het totaalplaatje af en maakt van *Een tuintje op je buik* niet alleen een zeer informatief, maar ook een troostrijk boek over de dood.

Zilveren Penseel

Categorie Informatieve kinderboeken

Het begon met peper

Illustrator: Dido Drachman
Auteur: Annemiek de Groot, Juul Lelieveld, Marrit Boogaars, Liesbeth Rosendaal
Uitgever: Gottmer

Dit boek over de Nederlandse koloniale geschiedenis gaat de moeilijke herinneringen en feiten niet uit de weg. En de illustraties van Dido Drachman spelen een belangrijke rol om de thema's ook emotioneel dicht bij de lezer te brengen. In het boek werken illustrator en vormgever nauw samen door de integratie van verschillende materialen, zoals kaarten, foto's en tekeningen. Samen scheppen zij een visuele wereld waarmee de geschiedenis voor de lezer haast tastbaar wordt en die verschillende perspectieven bij elkaar brengt. De illustraties van Dido Drachman bieden de lezer een kijk op dagelijkse realiteiten en emoties die naast de historische feiten staan.

De illustraties zijn vaak paginagroot en door de vele herkenbare details blijven ze de aandacht van de kijker trekken. Zoals op pagina 188, waar je als lezer een inkijkje krijgt in de woonkamer waar drie generaties samen zijn, van een donkere, grote eiken wandkast tot de fotolijstjes die erin staan.

Het onderwerp dat zo sterk vervlochten is met de huidige samenleving, is zo herkenbaar verbeeld dat de emotie van dat moment ook duidelijk te zien en te voelen is in de illustraties. *Het begon met peper* voldoet op alle fronten: sociaal, cognitief en stijlvol.

Zilveren Penseel

Categorie Prentenboeken

Kiki & ik

Illustrator: Leo Timmers
Auteur: Leo Timmers
Uitgever: Em. Querido's Uitgeverij

Kiki & ik gaat over de speciale en veranderende band tussen een paard en een meisje. We volgen vanuit het perspectief van Polly, haar paard, de ontwikkeling en levensloop van Kiki, van klein meisje naar tiener. Van een onafscheidelijke vriendschap van een kind met haar paard, naar een onafhankelijke jonge meid.

Leo Timmers heeft heel wat boeken geïllustreerd en geschreven, maar *Kiki & ik* is anders dan al het werk dat we van hem gewend zijn. Dit werk onderscheidt zich doordat Timmers alle ruimte en vertrouwen aan de lezer geeft. Elk detail mag bekeken worden, evenals de leegtes.

De grote kleurprenten worden afgewisseld met zwart-wit pagina's die detaillering geven aan het verhaal en de personages – zij dragen het verhaal. Maar de prenten geven alle ruimte aan emotie en avontuur. Zij roepen het verlangen op om het boek in te stappen en onderdeel te zijn van hun verhaal. De afwisseling van de kleurrijke grootse illustraties en zwart-witte pagina's en vertelperspectieven maken het boek extra aantrekkelijk.

Een buitengewoon verhaal, in een buitengewoon formaat. Timmers neemt een zo groot mogelijk canvas om dit filmische verhaal te vertellen. Zoals Kiki te paard gaat, gaat Timmers aan de slag met zijn illustraties: vol zelfvertrouwen. In de eerdere boeken van Timmers neemt hij als illustrator en/of auteur de lezer vaak aan de hand mee en bepaalt welke verhaallijn dominant moet zijn. Bij *Kiki & ik* geeft hij vertrouwen aan de lezer – hij geeft het verhaal vrij en vertrouwt op de ruimte die hij zelf geschapen heeft.

CPNB

Postbus 15555
1001 NB Amsterdam

juni, 2026